

დროშა

გამოდის ყოველ-ღვინო მარხაბათს ბარდა.

უასი განცხადებისა: სჯობს თუ არა ქრისტიანულ ცხადებას მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა სხვა. თუ საქართვება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლავს დასაბუქდად გამოგზავნილ წერილებს დაუბუქვად წერილებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს ავტორს. ცალკე ნომერი «დროშისა» ღირს 5 კაპიკი.

„დროშის“ რედაქცია—სიმონსონოვის ქუჩაზე, ნა-ზაროვის სახლში, 1-ლი კლასიკური გიმნაზიის უკან. ხელის მწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე; ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Въ Тифлисъ, въ редак-цію „Дрошба“. ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ., 50 კ.; 10 თვით— 8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 კ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით— 6 მ. 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ., 50 კ.; 4 თვით—4 მ.; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

არწარუნისაული თეატრი
გვიანეს, მარამოხობისთვის 19 ს., გამართული იქნება წარმოდგენა და კონცერტი
I
ჯარ მუადი, მერე მოსტრაში
პომეღია-ვოდევილი 1 მოქმედებად.
II
კონცერტი
ა) ხალხური სიმღერები, ბ) ლიტე-რატურული განყოფილება და მ) კო-მიკური კუბლეტები.
ხაროში მონაწილეობას მიიღებენ: ბ. ბალანჩივაძე, ბ. პიკნაველიძე, ბ. ბერიშვილი, ბბ. ბეჟანიშვილები და სხვანი.
III
სამგრო ბაჰირეზაულ მდგომარეობაში
კომედია 1 მოქმედებად.
მონაწილეობას მიიღებენ: მ.მ. სა-ფაროვისა, მ. მელიქიშვილისა, მ. აბა-შიძე, ა. მოხევე, ა. ლულაძე, მ. ბა-ბიჩივაძე, ხარო და სხვ.
ანტრაქტში დაუკრავს საშხედრო მუსიკა დასაწყისი 8 საათზე.
ბილეთები ისყიდება თეატრის კასსაში.

შინაური ქრონიკა.
= თბილისში მეტად განშორდა ქურდობა და კაცის კვლა. ამ კოტა ხანში ორი კაცი დასჭრეს და რამდენიმე გაკარცეს. საკვირველია, რომ ყველა ეს ქალაქის შუა გულში ხდებდა და ისეთი ვერა მოუხერხებიათ-რა რომ თავიდან როგორმე მოიშორონ და განსაცდელიდან ხალხს თავი დაახსნივეინონ.
= სურამიღამა გვეწერენ: წარსულს კვირას, აგვისტოს 12 სურამში განა-ღებულ იქმნა ქართული წარმოდგენა. ღიად, გაჩაღებულ და არა გამართულ! ასეთი ლაზთიანი და მრავალ-ფერო-ვანი წარმოდგენა თბილისსაც ძვირად ელისება ხოლმე. მონაწილე პირნი შიშობდნენ, ვაი თუ საზოგადოება ნაკ-ლებად დაესწროს და ცდამ ტუყი-ლად ჩაგვიაროსო, ამიტომაც რაედენ-ჯერმე გადასდეს დანიშნული ვადა; მაგრამ მეტად საამურად მოსტყუედენ და მოსტყუედენ, სხვათა შორის, იმი-ტომ, რომ ბორიდან ბევრი მოვი-დნენ კვირას საღამოს წარმოდგენაზედ დასასწრებად. სურამელებმაც სრული თანაგრძობა აღმოუჩინეს, ვეებერ-თელა დარბაზი სრულად გაავსეს და არამც თუ პირველს საათამდის გულს მოდგინედ ისხდნენ და სტკებოდნენ, პირველს საათზედაც აღარ აპირობ-დენ წამოსვლას, წარმოდგენის გათა-ვეების შემდეგაც არხეინად ისხდნენ და

კიდევ ელოდნენ დასატკობს სანახავეებს და გასაგონებსა. წარმოდგენილ იქმ-ნენ: სცენა მომრიგებელ მოსამარ-თლესთან, ილია ჭავჭავაძისა, მეოთ-ხე მოქმედება დრამიდან «თამარ ბა-ტონიშვილი», და «ცოლი თუ გინდა, ეს არის», მ. აბაშიძისა. პირველს პიესაში ძალიან რიგიანად ითამაშა ქერიის როლი ენენა სიცოიანოვისამ, სხვებსაც თითქმის არავის არ წაუხდენ-ია როლი; მაგრამ დამამშვენებელი პირი აქ იყო ბატ. სოფრომ მგალობ-ლიშვილი, რომელიც თამაშობდა ჰარია-შვილის როლსა. არა ერთი პირი გვი-ნახავს მარჯვედ ამასრულებელი ამ როლისა, მაგრამ ბატ. მგალობლი-შვილს ვერც ერთი მათგანი ვერ შეედ-რება. მინერა-მოხერა, კილო, გამოთქ-მა სიტყვებისა, მიმიკა ყველაფერი ნამდ-ვილი გლგხური აქვს ბატ. მგალობლი-შვილს. ამასთან იგი სრულიად არ ცდილობს თვისი მოაწონოს პუბლიკასა, ტაში-კვრა გამოიწვიოს და კიდევ ამიტომ უნებლიედ ეწვეა ერთსაც და მეორესაც. ამასთან ბატ. მგალობლი-შვილს კარგად შეუგნია ნამდვილი აქტიორის ტაქტი და ზომა და ვერც ერთს ადგილას ვერ შეამჩნევთ გადა-ქარბებას, დამტუტებას. მეორე პიესის გმირი იყო ბატ. მოტე შიფანი, რომელმაც მლიზბრის როლი კიდევ უშ-რო უკეთესად ითამაშა, ვიდრე თბი-ლისში უთამაშნია. მესამე პიესის თამა-შობაში არ იღებდა მონაწილეობას არც

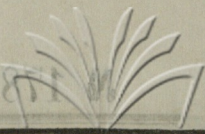
ერთი გამოცდილი აქტიორი, ყველანი იყენენ ხანში სცენის მოყვარენი; მაგრამ ყველამ ძალიან რიგიანად შეასრულა თავისი როლი. პიესებზედ კიდევ უფრო მომეტებული სიამოვნება გამოატარა საზოგადოება ლექსების კითხვამ და სცენების წარმოთქმამ. მოტე შიფიან-მა მარჯვედ და კანონიერად წაიკითხა «ლელა და შეილი», ილ. ჭავჭავაძისა და „ალავერი“. სოფრომ მგალობ-ლიშვილმა ისე ხელოვნურად წარ-მოსთქვა «სცენები გლგხის ცხოვრე-ბიდან», რომ მთელი საზოგადოება აღტაცებაში მოიყვანა, ბევრი ძალიან გულიანად ჩახახარა და, ასე გასინ-ჯეთ, ერთს მანდილოსანს სიცილი ისტერიკულს ხარხარად გარდაუქცია. აგრეთვე ძლიერი შთაბეჭდილება მო-ახდინა საზოგადოებაზედ თ. მ. თუმა-ნიშვილის რუსული ლექსების ხელოვნ-ურმა კითხვამ. ლექსები აღმოერჩია მეტად შესაფერნი, დლიური ვარმის გამოძახატველნი, ნიჭით დაწერილნი და ისეთის გამომეტყველებით კითხუ-ლობდა, რომ თვით მძინარა ჭლგე-მატიკებმაც კი ხელები დაიმტერიეს ტაშის კვრითა.
ხარჯის გარდა, ნაღდი შემოსავალი დარჩა ოცი თუმანი, რომელიც ხელვე ეგზავნება წერა-კითხვის საზოგადოე-ბის მმართველობას.
სწორედ მაღლობის ღირსნი არიან ყველა ამ საქმის მონაწილენი და გან-საკუთრებით კნიაჟნა ნ. ბაგრატიონი-

«დროშის» ქელტონი, აგვისტ. 17
ლიტერატურული ქრონიკა
წერილი მეორე
(იხილეთ №№ V და VI, 1884 წ.)
მარტო პოეზიაში არ გამოიხატა ახა-ლი სული, ახალი მიმართულება. ძველებური მამული-შვილობა, რომე-ლიც ასე აღტაცებით, ხელოვნურად გამოხატა დიდებულმა ბრ. მრბე-ლიანმა, ახალი-თაობის მწერლებს არ გამოადგებოდათ. როგორც შევნიშ-ნეთ, ახალმა დრომ ახალი ფერი დას-დო მამული-შვილობას. საჭირო იყო ახლის ცხოვრების უზის აგაკვლევა და ძველის ცხოვრების წესების უარ-ყოფა. აი სწორედ ამ ნიღაზედ იშვა ჩენი აწინ დელი ბელეტრისტიკაც. რა შეად-გენს ამ ბელეტრისტიკის უმთავრესს მიმართულებას, შინაარსს? მკითხველ-მა არ უნდა დაიფიქროს, რომ ახალმა წეს-წყობილებამ, რომელიც დაარსდა ცხოვრებაში შემდეგ ბატონ-კმობის მოსპობისა, დაბალი წოდება, გლენი, წამოაყენა მოედანზე, მიანიჭა მას თვალ-საჩინო უფლებება. უწინ ხომ

ეს გლენობა წარმოადგენდა უხმო არსებათა ხრავას. კიდევ ამიტომ მა-შინდელს ჩვენს ხელოვნურს მწერლო-ბას გლენობისათვის თითქმის არ მიუ-ქცევია თავისი ყურადღება.
ამ დავიწყებული გლენობისათვის აბა ვისა სცალოდა... ძველის ჯურის მწერალნი დამღერიან დიდებულს წარ-სულს (ბრ. მრბელიანი; მეორე პა-ტივემული და დიდი ნიჭიერი პოეტი მ. მ., რომელიც მშვენიერის სიმე-ბით ასე ატკობს საზოგადოების სმე-ნას, «იმედია», «ღმანისია», «სიზმრები» და სხვ.), იმ დროის ეპიკურიულს ცხოვრებას, როდესაც ჩვენში მერო-პის გარეგანმა განათლებამ ფეხი მოი-კიდა (ბ. ჭავჭავაძე), ან არა და «გან-წირულის» სულის კვეთებით უარ-ჰყოფენ ყალბსა და უშინაარსო, უგო-ნო ცხოვრებას (ნ. ბარათაშვილი). სულ სხვა გზას დაადგენ ის მწერლე-ბი, რომელნიც ასპარეზზე გამოვიდნენ შემდეგ 60 წ., ან კოტა აღრე.
დაბალი წოდება გლენობა, — აი ახალი შინაარსი, საგანი ლიტე-რატურულის მოღვაწეობისა. ამ გა-რემოებამ დააყენა ეს მოღვაწეობა

ახალს გზაზედ, თუმცა კი ძველის კვალიც დარჩა, სრულიად არ მოის-პო. ახალმა წეს-წყობილებამ უჩვენა მწერლობას, რომ ხალხის უმთავრესს ძალ-ღონეს შეადგენს მისი უმრავლე-სობა, სწორედ ის წოდება, რომელიც აქამომდე, სხვა-და-სხვა მიზეზების გა-მო, მოკლებული იყო კაცურს უფ-ლებას, ღირსებას. ამ კაცური უფ-ლების, ღირსების მქადაგებელი შეი-ქმნა ახალი მწერლობა, რომელიც უჩვენებდა მკითხველს საზოგადოებას ხალხის უმრავლესობის მდგომარეო-ბას, მის აეს და კარგს, საქებას მზა-რეს და ნაკლულევანებას. თუმცა გლენობამ მიიზიდა მწერლობის უმთავე-რესი ძალ-ღონე, მაგრამ ძველებური მამული-შვილობა, ძველებური კილო ისევ ეტყობოდა...
დამარსებელი ახლის ბელეტრის-ტიკისა, როგორც ბ. ლესტიც ამ ბობს, ი. ჭავჭავაძე. მისი «მაცია-აღამიანი» სწორედ რომ მეხი იყო ძვე-ლის ჯურის ჭეოდალებისათვის. შეიქ-ნა საშინელი ალიაქათი. ჩეოდალებ-მა „სარკეში“ დანიხეს თავიანთი ნაკ-ლულევანება, უგუნურება, უაზრო-ცხოვრება... ლუარსაბებს და ღარეჯ-

ნებს მარტო ერთი რამე დარჩათ სა-ნუგეშოდ—«ილია გიფია», გაიხახო-დენ ეს ბატონები და ქალ-ბატონები. მაგრამ ასეთია ბედი ყველა ახლის აზრისა, მიმართულებისა და ჯერაც ხომ ცხოვრება ისეა მოწყობილი, რომ ჭკვიანს გიჟს ეძახიან და გიჟს კი ჭკვიანს...
ჭავჭავაძის პირველი მოთხრობა იყო უარის-ყოფობა მაშინდელის ბე-ტონობისა, ძველებურის ცხოვრები-სა და თავის გაელენით ამას არ გას-ცილებია. პირველი სარდალი, რომე-ლიც მამაცურად იფრიშით მივიდა ასეთს ძველს ცინზედ, როგორც ბა-ტონობაა, ჭავჭავაძე იყო. მაგრამ მა-მაცი სარდალი ამას არ დასჯერდა. აღზრდილი რუსეთის საუკეთესო მწერ-ლების ჰუმანიურს და პროგრესიულს აზრებში, ჭავჭავაძემ ჩასდო ქვა იმ საძირკველში, რომელზედაც აგო-ასეთი ტუტუვა შენობა, როგორიც არის ლიტერატურული ხალხოსნობა. ლუარსაბის და ღარეჯნების უარის-ყოფობას თან მოჰყვა ახალი ქადაგება, სახელდობრ ისა, რომ „უმცროსი ძმაც“ კაცია, «გლახაც» აღამია-ნია...

სა, რომელმაც იკისრა გამგებობა წარმოდგენისა და მშენებრივად შეასრულა და აგრეთვე კენია ნ. მისთავისა, რომელმაც მხურვალე მონაწილეობა მიიღო წარმოდგენის გამართვაში. თავდაპირველი თაოსნობა კი ვუთენის ბ. ა. ნათაძეს.

== თუმცა ხოლერისთანა საზარელი სენის ნიშანიც არასდროს იქნა, მაგრამ სამაგიეროდ სხვა-და-სხვა გადამდები ავადმყოფობანი ძალიან აზარალე ბენ ხალხსა. ზორიდამა გვეყრენ, რომ იქ ამ ჟამად განხორციელებული ყველა და მერე ავის ხნის ყველა, ასე რომ ბავშვებს გარდა დიდებსაც არა ზოგადაც.

== სიცხეების შემდეგ ისეთი აედრები და სიცივეები დაიჭრა ყველგან, რომ გრილ ადგილებში იმედი აღარა აქვთ ყურძნის რიგებთან დაშფიტებისა. სხვათა შორის, ბურიიადმ გვატყობინებენ, რომ იქ წრეწვანდელი ღვინის მოსავალი თითქმის სრულიად დაკარგულად უნდა ჩეთვალათ. ამას გარდა ნაცარიც ბევრგან შეუყრია. სამაგიეროდ პურის მოსავალს ყველგან ემადლიერებიან. ზემო-ქართლში იმდენი პური მოსულა, რომ კოდი (4 ფუთი) 2 მანათად და კიდევ უფრო ნაკლებად იყიდებოდა, მხოლოდ ამას უწივიან, რომ გამუდმებული აედრების გამო ღვეწვას ვეღარ ახერხებენ.

„დროის“ კოორდინაციები

თელავი. მახამბისთვის 8-ს. ძალიან განშირდა ჩვენს, ოდესმე ერთობით ცნობილ, ძახეთში, უთანხმოება და სიკვდილზედაც არ დასაშუ-

მაგრამ ამ ქადაგებამ დიდხანს ვერ გასტანა: შავქადაგემ მალე შესცვალა ხმა, გადაუხვია გზას, მიმართა იმ ჩანგს, რომელიც ვჭირათ უწინდელს მწერლებსა. ზადაკითხვით „ღედა და შეილია“, „ღიმიტრი თავდადებულია“ და სხ. და დაინახეთ, რომ ჩვენის მწერლობის პატრიარქმა მალე მიატება ჩხირი ახალს მიმართულებას, თავისაგანვე დაწყობილს და ძველებურადა, ჩვენებურადა მიჰყო ხელი წარსულის დიდებას, ქებას...

ლიტერატურული რწმენის წმინდად დაცვა, ერთსა და იმავე გზაზე მსვლელობა უფრო ეტყობა ბ. აკაკის, რომელიც „ლეიტის სიტყვით“, „ილია შავქადაგის მხარს უშვებებს“ (განა მარტო მხარს უშვებებს?). აკაკი პირველადე დაადგა ხალხოსნობის საქმეს და ამ საქმისათვის მას ჯერ არ უმტყუნია. იმ დროს, როდესაც მისმა ღირსეულმა მოძემ ცოტად მაინც დაუტყვეა „ჭაბუკის ოცნებანი“, აზრის სითამამე, აკაკი აქამომდე დარჩა ისეთივე, როგორც იყო წინაღ-იგივე თამამი, შეუზოგარი, იგივე ჭაბუკი, ოცნებით სავსე...

როგორც მოვიხსენიეთ, ახალი ბე-

რი მძლეობა ორ წოდებათა შორის — თავადთა და გლეხთა. მითქმის ერთი სოფელი არ მოიპოვება, რომ ერთი დაუსრულებელი აკლ-მაყალი და დაეობი არა ჰქონდეთ მათ და მიზეზად ყველგან ერთი და იგივე საგანი — მიწა-წყალია. ერთი შესანიშნავი მხარე ამ მოვლენისა, რომელიც ძნელად გამოვარება ცხოვრების მეთვალყურეს, განხლავთ ის, რომ ყველგან გლეხები ხაზინის მხარეს იჭერენ და თუნდაც რომ ნამდვილად სათავადო იყოს მიწა-წყვი, მაინც ხაზინის საკუთრებად აღიარებენ. ჩით უნდა აიხსნას ეს: იმით, რომ ჩვენს გლეხ-კაცობაში ისეა დახშული ნაციონალური თვით-შემეცნება, რომ იგი მზად არის თვის მეზობელს ერთმეურჯულეს, თანამემამულეს გამოაკლოს ათასის წლობით კუთვნილი მამული და სხვას მისცეს, თუ სხვა რითიმე? ჩემის ფიქრით, პირველს მიზეზს აქ სრულიად არავითარი ადგილი არა აქვს და მიზეზი სხვაგან უნდა მოეძებნათ...

თუ რა უკიდურესობამდის აღწევნის ეს დავები მოხსენებულ ორ წოდებათა შორის, მკითხველს „ღროებისას“ უკვე მოეხსენება თ. ჯორჯაძეების და საბუდელი გლეხების ურთიერთ შორის დავით, რომელსედაც თავის დროზე დაბეჭდილი იყო „ღროებაში“. ღღეს კი, მეორე ამ გვარ საქმედ გამოდის ს. ძალაურის გლეხ-კაცების და ს. მანაძიანის (ეს ორი სოფელი მეზობელი სოფლებია თელავის მაზრაში) თ. ჯ — შეილები დაეა ტყეზედ ძალაურის „დაჩაშია“.

ამ დავას ვრცელი ისტორია აქვს, თითქმის ოცის წლისა, გლეხებს თითქმის მუდამ ღღერთმევათ ის საქონელი, რომელიც იმათ გაუდის მთავრობისაგან ნება-დართულ საძოვარზედ ტყე-

ლეტრისტთა აღმოცენდა უმეტესად გლეხობის ცხოვრების შესწავლაზე. სოფლის ცხოვრებიდამ ამოღებული სურათები შეადგენენ ახალი მოთხრობების უმთავრესს საგანს. უმრავლესობა ჩვენის ბელეტრისტებისა მიემუხეობა სოფელში გლეხ-კაცის ქონსაკენ. ლიტერატურული „გლეხობა“ (როგორც რუსეთში შეუიკობა) მთლად შეიქნა. სამწუხაროდ, ამ გლეხურს მოთხრობებს ხშირად აკლიათ აზრი, ცხოვრების ნამდვილად ცოდნა. იგინი უფრო უბრალო სურათები არიან, მართალია, ბევრჯელ მარჯვედ დახატულნი, მაგრამ მაინც-კი სურათები. ჩვენი ბელეტრისტები ჯერ ისევ მარტო მხატვრები არიან, უმეტესად ცხოვრების გარეგან მოვლენათა აკვირდებიან და გადმოაქვთ ეს მოვლენანი ქაღალდზე. ამით აიხსნება, რომ მათ თხზულებებში იშვიათად შეხვდებით ტიპებსა, რომელთაც ასე უხვად იპოვიან სხვა მწერლობაში. მს ცალ-მხრივი მიმართულება ბელეტრისტისა, რომელსაც თავისი საბუთი და მიზეზი აქვს, დიდს შეუძლებელს ადგილს სტოვებს ჩვენს აწინდელს ხელოვნურს მწერლობაში. ამ ცალ-

ში და ისიც ამ ცხარე მუშაობის დროს, როდესაც საქონელი ყველაფერია გლეხისათვის. ჯ — შეილები, გაბედულობა იქამდის ავიდა, რომ ყოველის დაურიღებლად მთელის შეარადებულს გუნდით წავსიენენ „ლენინის“ თანამემწეს, როდესაც ეს უკანასკნელი ასრულებდა თავის მოვალეობას, ე. ი. უვლიდა და ათვალისებრად სადავო ტყეს, და თუმცა თვით მას ვერა დააკლეს-რა, რადგანაც მან თავის დროზე უშველა თავს, მაგრამ ერთი კაცი კი საშინლად დაუჩინეს. ამ საქმეზე არის დანიშნული გამოძიება და ენახათ ჩით გათავლება...

წერილი რედაქტორს.

ბ. რედაქტორო! ნება მიბოძეთ თქვენის გაზეთის შემწობით გულითადი მადლობა გამოვეუცხადო თელავის ღარიბთა ქალთა სკოლის მხრივ აწყურში მცხოვრებს დ. ზამყრელიძეს, რომელმაც თავს იღვა შრომა რაიმე შემწობა აღმოეჩინა მოხსენებული სკოლისათვის და ამ აზრით გამართა აწყურშივე წარმოდგენა, რომლის წმინდა შემოსავალი ორმოცი მანეთი უკვე გარდმოემცა მე სკოლის საჭიროებათა მოსახმარებლად.

აქვე არ შემოძლიან არ განუზიარო საზოგადოებას ზოგიერთი ცნობები ამ სკოლაზე. თელავში ღარიბთა ქალთათვის სკოლის გახსნის აზრი გახლდათ შემდეგი: თელავში სცხოვრობს ორი რჯულის ხალხი — სომეხი და ქართველი. პირველს ამათგანს თავისი მოზარდი თაობისათვის აქვს ორი საკუთარი სკოლა — ქალებისა, რომელშიაც ამ ჟამად სწავლობს ასზე-

მხრივმა მიმართულებამ სხვა ადგილიც დასტოვა ცარიელი. მკითხველებმა არ იციან — როგორ სცხოვრებენ სხვათა წოდებათა წარმომადგენელნი, რანაირო ტიპები მოიპოვებიან. აი თუნდა მაღალ-წოდებაში, რომლის ავლადილება შემდეგ 60 წწ. ძირეულად შეიცვალა. შემდეგ ლუარსაბისა და ღარჯინის ჩვენ არ ვიცით, როგორები არიან ახალი ლუარსაბები, ღარჯინები, თუმცა ყოველივე ეს ძალიან საჭიროა ჩვენის ცნობიერების გამოსარკვევლად.

შმათარესი ყურადღება, რომელიც მიაქცია ახალმა ჩვენმა მწერლობამ აქამდინ დაიწყებულს დაბალს წოდებას, აიხსნება, როგორც ვუჩვენეთ, თვით ცხოვრების მიმართულებით, იმ საზოგადოებრივი მოძრაობით, რომელიც დაიწყო ჩვენში და რუსეთშიაც შემდეგ 60 წწ. მაგრამ, ვიმეორებთ, ეს მიმართულება ბევრისათვის შეადგენს დოდას...

ლეიტის სიტყვებისა არ იყვის, ეხლანდელ ქართულ მოთხრობასაც ცხლად ატყვიან ხალხური მრავალსიტყვაობის და ყბედობის ბეჭედი, ეს ბევრით შედეგია აწინდელის ჩვენის

მეტი მოსწავლე... რომელშიაც მსწავლობს 60-მდის მოსწავლე ვაჟი. მრეე სკოლას აქვს საკმარისი შემოსავალი, განსაკუთრებით იმ მამულებიდან, რომელიც შემოწირულია სხვა-და-სხვა ქველ-მომქმედსომებთაგან, ხოლო მეორეებს, ე. ი. ქართველ მოქალაქეთ მარზანდელ პირველ მკათათემდის არც ერთი სკოლა არა ჰქონდათ, რისგამო მთელი მოზარდი თაობა უსწავლელი და გაუწვრთნელი რჩებოდა.

და რადგანაც მოხსენებულს პირველს ხალხს დიდი ხნობიდან თავისი სკოლები აქვს და თითქმის მთელი წვრილ-ფეხობა სკოლაში სწავლობს.

ამ მიზეზით უნდა ქართველებისთვისაც დაგვეარსებინა პირველ-დაწყებითი სკოლა, ჯერ-ჯერობით ქალებისათვის მაინც.

ზავსენით და არც მოსტყუვლით: გამოჩნდა, რომ ქართველ მოქალაქეებშიაც ისეთივე სურვილი ყოფილა სწავლისა, როგორც სომხისაში.

ამ ჟამად ჩვენს სკოლაში სწავლობს სამოცდაათ ქალამდის, რომელთა შორის თქვენ შეხვდებით ყოველი ხელობის და წოდების კაცების შეილებს: დალაქების, დაბლების, ხარაზების, მეკრამიტეების, მეკურკლეების, მებაღეების, მელუქნეების, ბაზაზების, ახნაურების, თავადების, და ერთი სიტყვით, როგორც მოვახსენეთ, ყველა ხელობის და წოდების კაცების შეილებსა. მგონია, მარტო ეს ფაქტი კმარა იმად, რომ ჩვენ თანავე უგრძობთ ამ სკოლას და ყოველი მცუადნივობა ვინმართ მის მკვიდრად დადგენისთვის, რადგანაც ამით ჩვენ ვაძლევთ განათლებას ხალხს იმ ნაწილს, რომელიც უმეტესად საჭიროებს მასში.

ლიტერატურულს მიბაძვისა, განუვითარებლობისა... ჩვენ ბოლომდის არ მივეყვებით პატრიარქულს ლეიტს, არას ვიტყვით ვგრეთვე ბ. მოჩხუბარიძეზედ, რომლის ლიტერატურულ მოღვაწეობას და შესანიშნავ ბელეტრისტულ ნიქს ასე ალტაცებით იხსენიებს პირუთენელი და მიუდგომელი მიმომხილველი ჩვენის მწერლობისა. შეგნიშნავთ მხოლოდ, რომ, როგორც ბატ. ლეიტსტიკ ბძანებს, „საზოგადოდ ამ ჟამად საქართველოში განცხოველებული ლიტერატურული მოძრაობაა და მწერალთა რიცხვი დღითიდღე მატულობს, თუმცა მათ შორის ბევრი უხეიროც ურევია“. სამწუხაროდ, ამ ზანცხოველებულს ლიტერატურულ მოძრაობასა აბრკოლებს, აფორხილებს სხვა-და-სხვა გარემოება. იქნება, აქაც იყვის მიზეზი, რომ ბევრი უხეიროა მწერალი გამოდის მოედანზე და ღამობს ჩვენს ყოველად სულ-გრძელი საზოგადოების წინამძღოლობას... ნ. ურბნელია.

(შემდეგ იქნება)

სკოლა შესდგება სამი განყოფილებისაგან, რომელთაგან უფროსმა განყოფილებამ უკვე შესრულდა «დედა-ენა» და ახლა სწავლობს რჩეულ თბულობებს. დიდი ყურადღება მიჰყავს ამ განყოფილებაში თბულობების წერაზე და საზოგადოდ წერაკითხვის ხალისის აღძვრას. ამას გარდა, სწავლობენ სამართო წერილს, ანგარიშს და რუსულს ენას ძალანდარაშვილის სახელმძღვანელოთი. შოველ დღე, ყოველ განყოფილებაში ცალკე ოთახში ერთი გაკვეთილი ხელ-საქმისა: ჩუქების, წინდების, სუფრების ქსოვა და კრვა.

სწავლის ფასად თითო მოსწავლე იხდის თვეში ათს შაურს. ამათში მომეტებული შემოაკეთო ფული თვე-თვეობით, ხოლო მკირდეს ორი და რამდენიმე თვისა ერთად. სკოლას სხვა-და-სხვა დროს ჰქონდა სხვა-და-სხვა ჯამში შემოსავალი: პირველში მხოლოდ ათი მოსწავლე იყო და ხუთი მანეთი შემოსავლი; ხოლო შემდგომში, როგორც რიცხვი მოსწავლეთა მატულობდა, ისე შემოსავალი და ამ ჟამად სრული შემოსავალი სკოლის სწავლებლის ფასილად აღის სამს თუმცა მდინარე.

სკოლასა ჰყავს ერთი ქალი მასწავლებელი, რომელსაც თვეში ეძლევა ორი თუმანი ჯამადი. გარდა ამ ქალისა სკოლაში ასწავლიდნენ ი. შიუკოვი, ი. ძაძანაძე, მ. ძელივიძე და სოფო შარაფიშვილისა.

დასასრულ არ შემძლიან გულითადივე მადლობა არ ვუძღვნა ქვემოდა მოხსენებულთ პირთ, რომელნიც იანვარს აქეთ, თითქმის ყოველ თვეს, სწორავენ ამ სკოლას თითო მანეთს ფულს: ივლიტა ჩერქეზოვისას, მოძრიგებელ მოსამართლეს შარანგოზოვს, ნოტარიუსს სიცივეს, მ. პ. ანდრონიკოვს, მ. სევრიელს, მ. ძელივიძეს, ი. ძაძანაძეს, შამაზ და ივანე რუსიეგებს, ძოტე მახვილაძეს და სხვათა.

ამ ჟამად ემეცადინებოდნენ, რომ ეს სკოლა გაეხადოთ უფასო, როგორც სოფლებშია, და მით სწავლის საშუალება მიეცეთ ხალხის უფლარობის ნაწილსაცა.

მასწავლებელი სკოლისა
ი. პ. როსტომაშვილი.

ჯველგერაქები

(„ხრდილოეთის სააგენტოსი“)
ავგისტოს 14-ს

ბუჩინი. იტალიის ხელმწიფე მინისტრ-პრეზიდენტთან ერთად წავიდა ბესკუში ხოლერიით ავაძყოფენს დასათვალიერებლად.

პეტარბუჩინი. გუმინ დიდი მანეკრების გათავების შემდეგ სოფლისოცკინი სკოლაში იყო გამართული; ხელმწიფე იმპერატორმა

საუზმის შემდეგ მიულოცა ახლად გამოსულ იუნერებს ოჭიცრის ჩინების მიღება და ეთხრა, რომ იმედი მაქვს თქვენც ისე პატიოსნად ემსახურებით მამელს, როგორც თქვენი წინანდელი ამხანაგებობა. უცხოეთელი სამხედრო სტუმარნი გამოესაღმნენ მათ იმპერატორებით დიდებულებათ და მადლობა გადაუხადეს ხელმწიფეს ორდენების ბოძებისათვის. შეადგის შემდეგ, 4 საათზედ მათი იმპერატორებითი დიდებულებანი პეტერგოფში წაბანდნენ.

დიდი მთავარი ვლადიმერ აღექსანდრეს-ძე დაინიშნა გვარდიის ჯარების და პეტერბურგის სამხედრო ოლქის მთავარ-სარდლად.

ოდესა. სასოფლო-სამეურნეო გამოფენა გაიხსნება აქ სექტემბრის 5-სა.

შანაი. რაც ჭყ-ჩე-უმი ჩინეთის ძლოტი იყო, სულერთიანად შემუსრეს ჭრანცუებმა; საფრანგეთის ძლოტს სრულიად არა ვნებია-რა; ჭრანცუებს მართა ხუთი კაცი მოაკლდათ.

ლონდონი. გენერალს უოლსლის მიენდო ზედამხედველობა ხარტემში გასაგზავნი ექსპედიციის მომზადებაზე; ამისათვის უოლსლი დაუეონებლივ უნდა წავიდეს ევკვიტეში და დროებით ადგილობრივი ჯარების მთავარ-კომანდირობა ჩაიბაროს.

ხმებია, ვითომც გენერალს გარდაღოს ძლიერ გაემარჯნოს აჯანყებულებზე.

განცხადებანი

პატივის-ცემით ვაუწყავა

ბათუმისა, ფოთისა და ქუთაისის საზოგადოებას და ქ. ქუთაისის გარეშე მცხოვრებელთაც, რომ მულამ ესცხოვრობ ქ. ქუთაისში, ალექსანდრესა და ნემენცების ქუჩის კუთხეზე ხითაროვის სახლებში, სსსტუმროებათუძისა პირ-და-პირ, საცა ყოველდღე განვარდობ კბილის ტკივილით შეწუხებულ ავადმყოფების მიღებას მოსარჩენად და ხელოვნურის კბილების ჩასასმელად.

კბილის ექიმი ბენრიხ დიდ რიუმონი, წერი პარიზის კბილის ექიმთა სამედიცინო ქაულებრისა. (3—3)

კბილის ექიმი
ბ. არნოტეინი

მიიღებს ავადმყოფებს დილით 10-სათილამ საღამოს 6-ს სათამდე მოლოინის პროსპექტზედ, მიწოციის სახლში, რომელიც უწინ ბელოისა იყო. (10—1)

გამოვიდა
საბა-სულხან ობულაიანის
ლექსიკონი

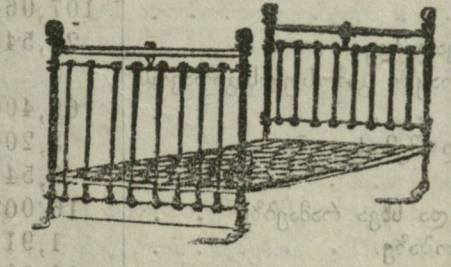
პეტროვის სურათით და ისყიდება ანხნატის ეზოში მღელის ბრიგოლ მღებრივეისას.

შასი ოთხი მანათი ადგილობრივ, ხოლო გაგზავნილი ოთხი მან და ერთი აბაზი. (10—8)

სამკურნალოში, რომელიც თბილისის მოქალაქეთ დაარსეს სასსოფროად 4 აპრილის 1866 წლის, ავად-მყოფნი მიიღებს დღის 8 სათილამ 12 საათამდე.

ყოველ დღე მიიღებს ამ სამკურნალოში ავად-მყოფებს შემდეგი ექიმები: ტერ-გრიგორიანცი—8 სათილამ 9 სათამდე. საბეიო, საქალბო და საბუკუა ავადმყოფობის საწამლეულად; ადამინცი—9-დამ 10-სათამდე შინაგან და ნერვულ ავადმყოფობათა საწამლეულად; ბენგლევისკი—10—11 სათამდე. სახორუგო, სასიფიფისო ავადმყოფობის წამლობისათვის და აგრეთვე კბილისა და ურის ტკივილის საწამლეულად; შტემა-ბორსკი 11—12 სათამდე სიფიფისის და სხეულზე გამოყრდილი მუწუკების წამლობისათვის. ამას გარდა: გარანდევინი ორშაბათობით 9—10 სათამდე შინაგან ავადმყოფობას წამლობისათვის; კარონა ორშაბათობით, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით შინაგან ავადმყოფობათა წამლობისათვის 10—11 სათამდე; მინგევიჩი სამშაბათობით და პარასკევობით 9—10 სათამდე ხორუგიული ავადმყოფობისათვის; ხამრინსკი სამშაბათობით და შაბათობით 11—12 სათამდე თვალის ტკივილის საწამლეულად; კანსოგლანდოვი ორშაბათობით და პარასკევობით 10—11 სათამდე შინაგან ავადმყოფობათა წამლობისათვის; ვოლტსონი კბილის ტკივილის საწამლეულად მიიღებს თავის სახლში ყოველთვის ღამიბ ავადმყოფებს, რომელთაც სამკურნალოდამ ბართა ექმნებათ.

ინლისური ჩაინის კარატები.

ერთის საწალი 7 მანეთიდან და ორის საწალი 14 მანეთიდან, მათი ლეიბები, ზღვის ბაღსით გეტინილი 5-დან 8 მანეთამდე. კიდევ შემდეგი ნივთები იყიდება 25%-ით უფრო იაფად, კიდევ სხვაგან სადმე: ბრეტანის მუტალის ნივთები, ჩაინები, საკარაქე, საშაქე, ჩაის და სტალას კაგეზები ჩანგლებითა, ფანდისი, დასადგელი, პირის-საბანი, სტაქნები, სუფრებიანი, საწინა, სუკები, რიუმეკები, გრაფინები, საქა-შორი თბებები, ბლიაგები, სასალათები, ტაშ-

ტები, საძმეკები, საძმეკები, საძმეკების საფსკები, უნაგირები კაგისა და ჭალისა; ავირები, ხლისტები, ტანისამოსის დასაგიდებლები, საბალო მაკარატლები, ვაქსები, უთოები, წისკვილები, სეხები, ქლიბები, კლიტები, ინგლისის თოფები და რეკოლექტები, ნიქები, საგადები, კამსილები, საფანტები, ნინები, გატურპრუფი, სახნები, ჩუქები, წინდები, სუფრები, სალქტებებისათვის რგოლები, ებლიანი ტურქული, მურაბები, გამფეტები, შიგულები, სოუსები, ზღვის ბაღსი, დიმიტიკონები და სხვ. ინგლისურს მალაზიებში № 156-157, 158, 159, და 160. ამ ნომრებს ეურადლება მიაჭვიეთ. (100—40)

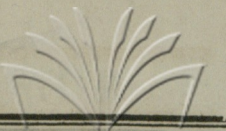
ინგლისის ქალაქი Maison de confiance

შუადრეო ჩენი ჩაი	მოსკოვის ჩაის
1 მ. 10 კ.	1 მ. 40 კ.
— — 1—20	— — 1—60
— — 1—40	— — 1—80
— — 1—60	— — 2—
— — 1—80	— 2 — 50

საუკეთესო 2—,, — 3 — ,,
იქვე ისეიდება სხვა საქონელიც: თოფები, რეკოლექტები, კარატები, ტურქული, ჩაინები, გასადებები, დანები, კოჭები, ტაშტები, კალმები, ქალაღი, შოკოლადი, კაგო, კანფეტები, მურაბები, მაგნებია, უნაგირები, კლონკა, წინდები—კაგისა და ქალისა, ხელ-სახოცები, მაკინტოშის კალენგონი—სულ ექვლაფერი 25-დამ 50 შრატნით უფრო იაფად, ვიდრე სხვა რომელსამე ქალაქშია.
კინც ქალაქს კარედამ 25 მანეთილამ 1,000 მანეთამდე საქონელს გამოიწესს, გასაგზავნს ჩაიფრეს არ ისღის. (100—53)

ხალი მხატვრობით მომავლის სეზონისათვის მიღებული ბლომად და სხვა-დასხვა გვარი საწყობში ოდესის ფაბრიკის.
შანალიერი
ძმების ტარნაოლიის
ლორის-მელიქოვის (ფოსტის) ქერა, ზუბალოვის სახლი, სასულიერო სემინარიის პირდა-პირ.
ფასი იგვე, რაც ჩაბრიგაზედ 10 გაპევიდგან მოკიდებული.
(30—27)

გამოვიდა და ისყიდება:
განკისხული
მოიხრობა
ა. მ. მოხსუბაძის (ვაზბეგის) ფასი ათი შაური.
თბილისში, «დროების» რედაკციაში და ბ. რ. ჩარკიანის მალაზიაში. ქუთაისში. შილაძის მალაზიაში. თელავში. ბ. როსტომაშვილთან. ფოთში. ბ. ხუმარაძის მალაზიაში.

ათეაქი

ანიკაროვისა გაღვიდა ერენის შეიღანხე სამოქალაქო სახლში.
(10—1) არენდატორი მ. ალფროვი.

არწრუნისეულ ქარვასლაში
სასახლის ქუჩაზედ, იძლევა ქირით მალაზიები, სადგურები კან-
ტორებისა, სავაჭრო სახლებისა და საწყობებისათვის. პირობების
შეტუება შეიძლება ქარვასლის კანტორაში. (25—16)

ინკლისის მალაზიამა
თქმისამოქუჯანი
სამაგრებს თმას და ადრინდელ
ფერს აძლევს, ვასი ერთი შუ-
შისა 2 მან., გაგზავნიოთ 2 მან-
ეთი და 28 კაპ.
(100—57)

კავასის სამოსწავლო ოლქის წავლა-ბანათელის განაწესული- საბან ნებადართული საკომერციო კურსები თბილისში ოლქამ სქმის პირთათვის.

1884—85 წ. შემდეგ სანებს ასწავლიან: 1) საკომერციო ეკონომიკის,
2) საკომერციო არითმეტიკის და სხვატყე ანგარიშს, 3) ბუხგალტერიას (მარ-
ტივის, ორიანს და საბანკოს), 4) საკომერციო კორესპონდენციას, 5) სავაჭ-
რო და სავაჭრო წესდებას, მსუგველთ ასწავლიან აგრეთვე 6) ჭრანტუზულს
ენას, 7) სუფთა-წერას და ვაჭრულს ხელს.

სწავლა დაიწყება სექტემბრის 15. მიღება ახლად შემოსვლელთ დაიწყება
სექტემბრის ოცდადს ეკველ-დე საღამოს 5—8 საათამდე, იქ სწავ-
გამართული; სოლოლაკისა და რტიშევის ქუჩის კუთხე, სახლი ალექსანდრე
ფორლანკისა, № 21. დაწერილებითა ცნობანი, აგრეთვე პრამგამები და დაწე-
რილი წესდება შეიძლება მუქთად მიიღონ მსუგველთ, სწავ კურსები, მათა წე-
ვიანსავეს საბანკო კანტორაში. ქალაქს გარეშე მცხოვრებთ სთხოვენ მო-
მართად წერილით კურსების დამფუძნებელს ს. მანუელიანს, თბილისში.
(3—3)

აღმოსაჩინება

ანგარიშთა ქუთაისის თავად აზნაურთ საადგილ-მამულო ბანკისა, 1 ივლისს 1884 წლისა. ვასსივი.

წოდება ანგარიშთა.	მან.	კაპ.	წოდება ანგარიშთა.	მან.	კაპ.
ხანგრძლივი სესხნი:			ძირის თანხა.	503,822	38
ა) სასოფლო ადგილ-მამულზე, 43 1/2	947,500		სათადარიგო თანხა.	36,622	57
წლით.			საზოგადო საქირობებათა დასაკმაყოფილებელი თანხა.	33,205	10
ბ) ქალაქის მამულზე.	187 1/2	2,660,600	სასტივენდო თანხა.	8,729	91
ბ) მოკლე ვაღიანი,			მსელოლობაში მყოფნი გირაოს ფურცელნი:		
მალაზედ გადასახალი ფული, რომელსაცა აქვს ლგოტა.	72,330		ა) 43 1/2 წლიანი.	947,500	
მალაზ გადაცილებული გადასახალი.	180,042	91	ბ) 187 1/2	2,660,600	3,608,100
მალაზ გადაცილებული გადასახალი.	122,492	06	გიორგიმთხვარე ირუპლთე		
დასაბრუნებელი ხარჯები.	31,914	17	თაენის მოსასპობი თანხა:		
მიმდინარე ანგარიშები:			ა) 43 1/2	3,258 3. 41	
ა) სახელმწიფო ბანკის მბილისელს	123,675 3. 61		ბ) 187 1/2	56,108 3. 31	59,366
განყოფილებაში.			სარგებლის თანხა:		
ბ) შუთაისის საურთიერთო კრედი-	13,086 3. 81		ა) 43 1/2	28,411 3. 28	
ტის საზოგადოებაში.			ბ) 187 1/2	79,331 3. 54	107,742
ბ) მბილისის სავაჭრო ბანკში.	5,141 3. 23	65	შოველ-წლიური შემოსატანი ფული შესადგენელად საძი- რო და სათადარიგო თანხათა, მმართველობის ხარჯისა და სხვა.	39,970	50
საწერო ფული შუთაისის საურთიერთო კრედიტის სა-			სარგებელი მოკლე-ვაღიანთა სესხთა.	3,917	49
ზოგადოებაში.			მრთ-ლორეითი შემოსატანი ფული.	1,114	60
ბანკის სასაკუთრო სარგებლიანი ქალაღლები:			ჯარიმა.	7,938	09
ა) სახელმწიფო, შენახული სახელ-			სხვა-და-სხვა სარგებელი.	9,239	63
მწიფო ბანკის მბილისის განყოფილებაში. (302,000)	278,147	91	მალასაკები ფული.	1,282	38
ამათი სარგებელი 1 ივლისამდე 1884 წლისა.	2,308	32	ბირაქში გამოსულს გირაოს	119,700	
ბ) სხვა გვარი სარგებლიანი ქალაღლები.	(39,600)	87	ფული, გადაღებული კუპონების საზღვეველად.	219,900	
სარგებლიანი ქალაღლები საზოგადო საქიროე-			ბირაქში გამოსულს გირაოს		
ბათა თანხისა.	(8,100)	7,452	სხვა-და-სხვა დებიტორები.	3,541	53
სასტივენდო თანხისა.	(8,700)	7,815	ხარჯები ბანკის მმართველობაზე და სხვა რამაებზე.	16,002	31
ბირაველს ფურცელნი, საკომისიოდ მიღე-			„ მოწყობ-მართულობაზე.	1,913	03
ბულნი.	(10,800)	8,640	„ შირავე ქონება ბანკისა.	30,037	86
კუპონებში გადახდილი ფული.	107,064		„ კომისია კურტაყი.	287	24
ვადამდე.	24,543		„ კორესპონდენტები ბანკისა ღებუქისამებრ.	13,116	41
„ ბირაქში გამოსულს გირაოს	69,400		ქასსა:		
ფურცლებში.	3,200		ნაღდი ფულით.	5,380	75
ბირაველს ფურცელნი, მოსასპობად შემოსულნი.	3,200		„ ბირაველს ფურცლებით.	101,200	
სხვა-და-სხვა დებიტორები.	3,541	53	სულ.	4,872,571	
ხარჯები ბანკის მმართველობაზე და სხვა რამაებზე.	16,002	31			
„ მოწყობ-მართულობაზე.	1,913	03	მალა-გარედ მოსასპობელი სესხი:		
„ შირავე ქონება ბანკისა.	30,037	86	ა) ბირაველს ფურცლებით.	3,200	
„ კომისია კურტაყი.	287	24	ბ) ნაღდი ფულით.	395	61
„ კორესპონდენტები ბანკისა ღებუქისამებრ.	13,116	41	სხვა-და-სხვა პრედიტორები.	544	06
ქასსა:			ბანკის კორესპონდენტები კრედიტისამებრ.	1,311	19
ნაღდი ფულით.	5,380	75	სეცხლის ჯარილის საზღვეველი.	5,267	95
„ ბირაველს ფურცლებით.	101,200		ბირაველს ფურცელნი, შესახავად მოზარებულნი და ბან- კის სასაკუთრონი.	101,200	
სულ.	4,872,571		სულ.	4,872,571	